

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5126/2020
14.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Драган Лабовић, адвокат из ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4816/18 од 11.09.2019. године, исправљене решењем истог суда од 16.12.2019. године, у седници одржаној 14.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4816/18 од 11.09.2019. године, исправљене решењем истог суда од 16.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 7065/17 од 26.03.2018. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу на име стеченог без основа исплати износ од 929.545,00 динара, са законском затезном каматом од 25.09.2014. године, као дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 78.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4816/18 од 11.09.2019. године, исправљеном решењем истог суда од 16.12.2019. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име стеченог без основа плати износ од 929.545,00 динара са законском затезном каматом од 25.09.2014. године као дана подношења тужбе па до исплате. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди, тако што је тужилац обавезан да туженом на име трошкова парничног поступка плати износ од 88.250,00 динара.

Против правноснажне преуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена и да није основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности. На друге повреде поступка ревизијом се не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Скупштине града Приштина – Секретаријат за здравство, борачку, социјалну и дечју заштиту од 24.02.1999. године, туженом АА и ББ, признато је својство корисника породичне инвалиднине по основу погинулог сина ВВ, припадника СУП-а Приштина, који је изгубио живот ...1998. године. ББ је преминула ...2001. године. Решењем ГО Земун – Одељења за друштвене делатности и привреду, Група за борачку и инвалидску заштиту од 14.03.2014. године, ББ престало је право на породичну инвалиднину по основу погинулог сина почев од ...2001. године, а истим решењем је одлучено да ће о повраћају неосновано плаћеног целог износа породичне инвалиднине туженом као сауживаоцу у износу 2.119.249,00 динара, бити решено у посебном поступку. Дана 12.02.2014. године, тужени је тужиоцу вратио део неосновано примљеног новчаног износа - 1.189.704,00 динара, који му је тужилац исплатио и за део пок. ББ у периоду од 01.01.2011. године до 31.12.2013. године. Тужилац је тужбом поднетом 25.09.2014. године, тражио исплату износа од 929.545,00 динара као разлику између укупног неосновано плаћеног износа по решењу од 24.02.1999. године и износа који је тужени вратио 12.02.2014. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан, да се у конкретном случају не ради о потраживању повремених давања која доспевају годишње или у краћим временским периодима, јер је поверилац државни орган који исплаћује месечну породичну инвалиднину дужнику који нема право на исплату таквог потраживања, већ да је реч о потраживању накнаде по правилима о стицању без основа, тако да се примењује општи рок застарелости од 10 година, применом члана 371. Закона о облигационим односима. Почетак рока застарелости првостепени суд везује за дан сазнања за чињеницу смрти корисника породичне инвалиднине - фебруар 2014. године, када је тужени вратио део неосновано примљене накнаде, па како је тужба поднета 25.09.2014. године, првостепени суд налази да потраживање није застарело јер није протекао рок из члана 371. ЗОО, на основу чега је обавезао туженог да тужиоцу врати плаћени део накнаде на име стеченог без основа.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, прихватајући став првостепеног суда да се ради о потраживању по правилима о стицању без основа и да се примењује рок застарелости из члана 371. ЗОО. Међутим, имајући у виду да тужилац потражује исплату породичне инвалиднине у збирном износу, а не доказује висину и дан доспећа појединачних износа, од којих датума би у спорном периду неоснованим исплатама била увећана имовина туженог и рачунао се рок застарелости, другостепени суд сматра да се рок застарелости има рачунати од смрти корисника ББ – ...2001. године, када се њено право на породичну инвалиднину угасило. Како је рок застарелости протекао у време подношења тужба 25.09.2014.године, тужбени захтев је одбијен због застарелости потраживања. Истакнутим разлозима другостепени суд додаје да није било прекида застарелости у смислу члана 387. ЗОО, јер је у време када је тужени вратио тужиоцу део неосновано примљене породичне инвалиднине – 12.02.2014. године, општи рок од 10 година протекао.

Правилно је побијаном одлуком одлучено одбијањем тужбеног захтева.

Кад наступи застарелост потраживања, престаје право да се захтева испуњење, а застарелост наступа када протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе (чл.360. ст.1. и 2. ЗОО). Према члану 361. став 1. ЗОО, застарелост почиње да тече првог дана од када је поверилац стекао право да захтева испуњење обавезе ако законом за поједине случајеве није шта друго прописано (чл. 361. ст 1.), а наступа када истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362. ст. 1. и 2.). Чланом 371. ЗОО прописано је да потраживања застаревају за десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је побијаном пресудом оцењено да потраживање тужиоца има карактер стицања без основа, па чињеница сазнања за неосновану исплату не утиче на почетак тока застарелости (основ спора није накнада штете). Рок застарелости почиње да тече од дана неоснованог прелаза имовине тужиоца у имовину туженог, а то је дан смрти супруге тужиоца, као корисника инвалидских примања, када је основ за исплату отпао - ...2001. године. Тужилац се неосновано богатио пријемом сваког наредног износа породичне инвалиднине, исплаћене на име преминуле супруге. Међутим, у конкретном случају рок застарелости није могао да се рачуна од доспелости сваког износа породичне инвалиднине, имајући у виду садржину тужбеног захтева, те да тужилац није определио висину сваког износа, и за које износе се у спорном периоду имовина туженог месечно неосновано увећавала.

Имајући у виду да је стицање без основа настајало почев од ..2001. године, да појединачне исплате нису раздвојене и опредељене, а да је збирно потраживање истакнуто 13 година након престанка правног основа за исплату и да је делимичном исплатом тужени вратио тужиоцу износ уплата извршених последње три године, нема услова за раздвајање појединачних износа, неоснованих исплата тужиоца, за које је рок застарелости од 10 година истекао, услед чега је према формулацији потраживања правилно одлучено применом правила о застарелости потраживања, одбијањем тужбеног захтева.

На основу изложеног, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Слађана Накић-Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић